

MAGYARI

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: Szent László Nyomda R.-T.
Főv. lapjelszám:
Trib. Bihar III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr Gyáriás Elemér

Meghalt Averescu tábornagy

Szivroham ölte meg a nyolcvanéves hadvezért és államférfit. — Részletek életpályája kiemelkedő fordulatairól

Bucuresti. Saját tud. Hétfőre virradó éjjel 12 órakor meghalt Averescu Alexandru tábornok, királyi tanácsos, volt miniszterelnök, bucaresti Soseaua-Kisseff-uti lakásán. Averescu a közelműltben súlyosabb természetű influenzán esett át és már lábadozóban volt. Píjfel előtt húsz perccel azonban szivroham támadta meg, amelyen a hírtelen előhívott orvosok nem tudtak segíteni.

A tábornagy néhány héttel ezelőtt jött haza Olasz- és Németországból, ahol hosszabb időt töltött. Utközben Nürnbergben, két szivroham is érte, de ezen segítettek az orvosok, úgyhogy tovább tudta folytatni az útját. Bucurestiben javult az állapota és már-már egészen felépültnek tekintették. Látogatásokat fogadott, sőt erre a hétre tervezték, hogy ő is kezd majd látogatásokat tenni. Első útja természetesen a királyhoz vezetett volna, akinél kihallgatáson akart jelentkezni.

Vasárnap este nagyobb társaság volt Averescu tábornagnál és ő kedélyesen töltötte az időt a szalonban, este 11-ig. Ekkor panaszkodni kezdett, hogy rosszul érzi magát. Visszavonult szobájába, ahol állapota hirtelen válságosra

fordult. Orvosokat hívtak hozzá, akik már hal-dokoiya találták a nyolcvanéves aggastyánt.

Averescu marsall 1859-ben született Bessarabiában. Egyszerű szülőktől származott és mint ezredgyerekek vett részt a román független-ségi háborúban, 1877-78-ban. Felsőbb katonai ta-nulmányait Olaszországban és Németországban végezte, fényes sikerrel. 1907-ben hadügyminisz-ter lett és elhatározó szerepe volt az akkori pa-rasztlázadások megfékezésében. 1911-ben vezér-kari főnök lett, 1913-ban a bulgáriai expedíció ve-zere volt. A világháborúban — 1916-18-ban a 2. számú hadsereg parancsnoka. Az ő nevéhez fűző-dik a mărășesti győzelem.

1918-ban, mint miniszterelnök ő kezdte meg a béketárgyalásokat a németekkel, de később lemondott, mert a buiteai békét nem akarta alá-írni. Belügyminiszter volt Vajda Sándor első kor-mányában. Majd két ízben is: 1920-ban és 1926-ban kormányalakítással bízták meg. Népliga cí-men pártot is alakított. 1930-ban nevezte ki tá-bornagnak II. Károly király a 1938-ban lett ki-rályi tanácsos.

Averescu marsall holttestét hétfőn reggel balszamozták be s hétfőn délben miniszterta-nács intézkedik a temetést illetőleg. A mara-sesti győzést a nemzet halottjának fogják nyíl-vánítani és nemzeti temetése lesz, nagy kato-nai pompával.

A nemzetközi politika előterébe került a csehszlovákiai magyar kérdés

Imrédy Béla miniszterelnök rádiószózata. — Méltatta a müncheni határozat értékét és kitűzte az irányt, hogy a felvidéki magyarság visszacsatolását békés uton törekszenek elérni, de egyúttal minden áldozatra készek

Budapestről jelentik: Imrédy Béla minisz-terelnök szombaton este félnyolc órakor rádió-beszédet mondott. A miniszterelnöki palota egyik termében állították fel a mikrofont, köz-vetlenül a miniszterelnök dolgozószobája mel-lett s a kormány elnöke innen intézte szóza-tát az ország népéhez.

A beszéd így hangzott:

— Magyar testvéreim!

— Óriási erők birkóztak a történelem színpadán, az egész világ lélekzetfojlvá ti-gyelt az események száguldó folyását. S ami-kor úgy látszott, hogy az erők végzetserű ösz-szeccsapását semmi nem tudja már feltartóztatni, néhány férfi elszánt akarata, bölcsesége és becsületes belátása 36 óra alatt csodát mű-velt: a megoldhatatlannak látszó helyzethől megiermentelte a kibontakozást. Olyan kibonta-kozást, amely valóban megérdemli a „békés“ jelzőt, mert nem hordja magában az enyészet-nek és a mulandóságnak halálos csiráját, ha-

nem a minden tartós béke egyedül lehetséges alapját: az igazságot szolgálja.

— Amikor az egész világ a lidércnyomás alól felszabadulva ünnepel, ez a nemzet is, melyet a történelem istene nem hibba állított ide Kelet és Nyugat országújtára és amely any-nyiszor hullatta szíve véréit, hogy mások — boldogabbak, szerencsésebbek — a béke áldá-sait élvezhessék, együtt örvendez az örvende-zőkkel, mert egy új, szebb és jobb világ haj-nalhasadását látja az emberiség felé ragyogni a müncheni békemű lapjairól.

— De minket, magyarokat, a magyar sors érdekel elsősorban. S a magyar sors alakulásá-nak a közelműlt napokban befutott útjait vizs-gálva és jövőjét kémelve, két kérdés áll elő-tünk, amelyekre feleletet keres ennek a nemzet-nek a lelke és amely feleletet — mint minden nagy magyar állástoglalást — együtt, egyse-zen kell megtalálnunk

— E két kérdés: Van-e eredménye magyar

szempontból a müncheni döntésnek és meg-va-gyunk-e elégedve mi, magyarok, ezzel a dön-téssel?

— Van-e eredménye a müncheni döntés-nek? Igenis, van, magyar testvéreim és pedig nagy eredménye. Az a nagy eredménye, hogy négy európai nagyhatalom aláírásával pecsétel-te meg, hogy a Csehszlovákiában élő nemzeti-ségek sorsának újjárendezésénél jogos magyar igények jelentkeznek

— Ezt az eredményt, amelyre néhány hó-nappal ezelőtt még csak félve mertünk gon-dolni, nem szabad albeccsülni s méltán örvendhetünk.

— Ne keressük most, hogy ennek az ered-ménynek az elérésében határainkon belül ki-nek mennyi érdeme és szerepe volt, de bizo-nyos, hogy nem volt hibaváló az külpolíti-ka, amely két hatalmas barátot szerzett ennek az országnak s amely e két hatalmas barátok egymással való kézfogását elősegítette.

— Ennek a két hatalmas baráti nemzet-nek egyetértő támogatása — amelyre a jövő-ben is bizvást számíthatunk — hozta meg szá-munkra ezt a jelentős eredményt. Minden ma-gyar őszinte hálával tartozhatik vezetőiknek: annak a két acélkemény férfinak, akiknek céltudatossága, lenyűgöző akaratereje és di-namikus lendülete az európai politika poshadó vizeit új és életet adó áramlásra kényszerítette.

— Feleletet vár még a második kérdés: Meg vagyunk-e elégedve, mi magyarok?

— Egyszerűen kijelenthetem: Nem va-gyunk megegedve — aminthogy nem is lehet megegedve magyar mindaddig, amíg az igazság, amelynek jegyében kell a Csehszlo-vákiában élő nemzetiségek sorsának újjáren-deződni s amely Münchenben elindult a maga útjára, magyar vonatkozásban is teljes megva-lósuláshoz nem jut.

— A magyar álláspont a csehszlovák kér-dés rendezésénél kezdettől fogva igazodás nélkül tiszta, egyszerű és megtámadhatatlanul igaz elvi alapokon nyugodhatott, s ez: hogy a Csehszlovákiában élő nemzetiségek sorsának újjárendezése az önrendelkezési jog és az egyenlő elbánás alapján kell, hogy történjék.

— Semmiféle megkülönböztetésbe, amely a mi hátrányunkra szolgálna, bele nem nyu-godhatunk. Ezt az irányelvet tartottuk szem előtt és fogjuk szem előtt tartani mindaddig, amíg a kérdés megoldáshoz nem jut. Minden-kinek tudomásul kell vennie, hogy ennek az álláspontunknak az érvényesítésénél semmiféla nehézségtől nem riadunk vissza.

A magyar politika számos tanuljelt adta annak, hogy törekvéseit békés uton kívánja érvényesíteni. Békés szándék azonban nem egyértelmű erőtilen félreállással. Az út, amely célunk felé vezet, keskeny gerinchez hasonlít-ható, amelynek lábánál jobbról-balról egyaránt szakadék tátong. Az egyik oldalon a felelőtlen kaland, a másikon a gyáva lemondás szakadé-ka. Tudom, hogy idáig sikerült ezen a keskeny ösvényen tétovázás és szédülés nélkül halad-nunk és bizom nemzetem csillagában, hogy ezen az uton fogunk tovább is haladni.

— Nehéz út után értünk el a müncheni

...ához és most folytat
...es útát. Tudom, hogy
...nk. A felelősség, hogy
...e, óriási és tudom: ah-
...nk, most egy úton kell
...járunk.

— **Tudom, nálunk egyebek vagyunk, annál biztosabban járunk, annál erősebbek vagyunk. Hogy egy nemzet nagy vagy kicsi, nagyráható-e, vagy csupán lézeng a történelem országútjának árókartánján, avagy talán megérett-e elsepertetésére. — nem a szám dönti el, hanem a lélek, az áldozatos lélek, forró és egybeforrasztó hit a nemzet hivatásában. Felelősségérzet és tudás a vezetőikben, fegyelem a vezetőikben és lendület mindkettőben. A frisseknek, a fiataloknak meg kell ismerniök a felelősség súlyát és meg kell szerezniök a gyakorlati tudását, — be kell hát kapcsolni őket és be kell kapcsolódniök: ez a mának a parancsa.**

— **S ha ahhoz, hogy igazán egyik legyünk, ne csak viharban összeterelődött nyáj, hanem összeforrt sereg, ha ehhez áldozatok kelljenek, mindenkinek meg kell hozni az áldozatot. Ha a régi keretek szorítanak, le kell pattanniök, mert most semmi sem fontos, csak a nemzetnek az élete és jobb sorsa.**

Szent István jubileumi évében mint ha tündöklő csillagfény törne át a felhőkön, hogy vezessen, bizalmat hintsen: él még a magyarok istene!

Imrédy miniszterelnök az egész vasárnapot hivatalában töltötte. Elsőnek Kozma Miklóst, a M. T. I. elnökgazdáját, majd Tasnády-Nagy Andrást, a N. E. P. elnökét, utána Csáky István gróf rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert, a külügyminiszter kabinetfőnökét és végül Eckhardt Tibort, a Független Kisgazdapárt vezérét fogadta. Ez a megbeszélés folytatása volt a politikai élet vezetőivel az elmúlt napokban megkezdett tájékoztató jellegű tárgyalásoknak.

A prágai magyar követ jegyzékét nyújtott át a cseh kormánynak, hogy a miniszteri határozat alapján kezdjék meg az önrendelkezési jog megvalósítására a tárgyalásokat

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar kormány prágai követe útján jegyzékét adott át a cseh kormánynak, amelyben felszólítja, hogy a müncheni határozat értelmében azonnal kezdje meg Magyarországgal a tárgyalásokat abból a célból, hogy a nemzetiségi önrendelkezési jog a szudéta-német kérdés megoldásával azonos módon valóra váltassék. Krofta külügyminiszter a jegyzékre egyelőre csak személyes természetű észrevételeket tett, amelyek azonban arra vallanak, hogy a cseh kormány a maga részéről is tudatában van a gyors cselekvés szükségességének.

A Magyar Távirati Iroda munkatársa kérdést intézett Imrédy miniszterelnökhöz a Prá-

CINEMA CORSO (volt Heyman mozi)

Ünnepélyes megnyitás
és díszbemutató
október 5-én
este 9 óra 30 perckor

DEANA DURBIN
és Leopold Stokovsky,
Greta Garbó főlegénye
világláger filmje:

100 férfi és 1 leány

A film főszereplői: Deane Durbin, Stokovsky a világhírű dirigens a 110 tagú filadelfiai szimfonikus zenekar élén, Adolf Menjou, Mischa Auer, Alice Brady és Eugen Pallette

100 férfi és 1 leány

előadásaira jegyek elővételben váltathatók a mozi pészterében. Telefonrendelésre a jegyeket fenntartjuk
TELEFON: 1704.

gában átnyújtott jegyzékkel kapcsolatban az iránt, hogy mi a magyar kormány álláspontja a csehszlovákiai magyar nemzetiségi kérdés rendezése tekintetében. A miniszterelnök így válaszolt:

— A csehszlovákia nemzetiségi probléma megoldása tekintetében a magyar kormány változatlan elvi alapon áll. Hogy mi ez az elvi alap, arra világosan rámutattam szombat esti rádióbeszédem következő mondatában: „A Csehszlovákiában élő nemzetiségek sorsának új rendezése az önrendelkezési jog és egyenlő elbánás alapján kell, hogy történjen.” Ennek az elvnek keretében a magyar területek visszacsatolását a müncheni megegyezés óta eldöntött kérdésnek tekintem.

A cseh kormány vegyes bizottságot javasolt a müncheni egyezményben megjelölt magyar kérdés megoldására.

Javaslatáról a román és jugoszláv kormányokat is értesítette

Prágából jelentik: A cseh kormány, válaszul a magyar kormánynak egy régebbi jegyzékére, kijelentette, hogy a magyar nemzetisé-

gek kérdésében hajlandó egy felállítandó vegyes bizottság útján a magyar kormánnyal a tárgyalásokat megkezdni.

Prágából jelentik: A Cseh Távirati Iroda jelentése szerint a cseh kormány a cseh kisebbségekre vonatkozó kérdés elintézése után kezdeményező lépést tett a müncheni egyezményben megjelölt magyar kérdés megoldására is. Krofta csehszlovák külügyminiszter október elsején éjjel 11 órakor jegyzékét nyújtott át a prágai magyar követnek. A jegyzékben foglalt indítvány lehetőleg rövid időn belül vegyes szakértő bizottság összeülését javasolja a magyar kisebbség kérdésének tanulmányozására és a kérdés megoldásának előkészítésére. Csekem ugyanakkor a prágai magyar követ szintén jegyzékét nyújtott át, amelyről már

fentebb hírt adtunk. A cseh kormány, — szól a Cseh Távirati Iroda jelentése — mely a legutóbbi napokban az európai béke érdekében ismételtan tanujelét adta nagymértékű békülékenységének, újabb tanúságot tett engedékenységről, amikor elvileg kész arra, hogy a magyar kormánnyal barátságos szellemben tárgyaljon. A lépésről értesítette a jugoszláv és a román kormányt is.

A francia külügyminisztérium felfogása szerint a csehországi magyar kérdés megoldása a szudéta-német területek átengedése módszerével történik

Párizsból jelentik: A Reggel című budapesti lap párizsi jelentése szerint Párizsban vasárnap villámgyorsan terjedt el a hír, hogy a prágai kormány elvben hozzájárult ahhoz, hogy megkezdje a tárgyalásokat a magyar kormánnyal a magyar nemzetiségek önrendelkezési jogának megvalósításáról, egy felállítandó vegyes bizottság útján. A francia külügyminisztériumhoz közel álló körök úgy tudják, hogy a megoldást a szudéta-német területek átengedésének módszereivel történik, és pedig úgy, hogy az első, tiszta magyar lakosságú zónát a magyar csapatok a legrövidebb időn belül megszállják, az utána következő, második zónába a nemzetközi csapatok vonulnak be és a harmadik, vegyes lakosságú zóna hovatartozását népszavazás dönti el. A megkisebbedett cseh államnak francia politikai körök szerint elsőrendű érdeke, hogy jó viszonyt keressen Magyarországgal.

Nem kétséges a német és lengyel minta követése a magyar többségű területeken

Budapestről jelentik: A Budapesti Értesítő jelenti: A cseh területekről érkező egybehangzó hírek alapján Magyarországon általában a következőképpen ítélik meg a helyzetet:

Nem kétséges, hogy a jelenleg még Csehszlovákiához tartozó magyar többségű területek kérdésében ugyanazok az elvek érvényesülnek, mint amelyek a német és lengyel területek tekintetében érvényesültek. Imrédy miniszterelnök félre nem érthető módon állapította meg a magyar álláspontot. A cseh kormány azóta, mint a prágai rádió közli, vegyes bizottság kiküldését kérte a lebonyolítás megbeszélése végett. A magyar-cseh vegyes bizottság kiküldése tárgyában a magyar kormány Prágától az időpont és hely mielőbbi megjelölését kérte. Krofta közölte a magyar kormánnyal azt is, hogy a magyar kérdés békés úton való lebonyolítására irányuló szándékát tudomására hozta már a román és jugoszláv kormánynak is. A magyar kormány közölte Prágával, hogy a vegyes bizottság kiküldésére vonatkozó intézkedéseit a hely és időpont megjelölése után haladéktalanul megkezdi.

Elkobozták a magyarországi szélső jobboldaliak lapját.

Budapestről jelentik: Vasárnap reggel a vizsgálóbíró elrendelte a Magyarország című napilap október 2-iki számának elkobzását. Az elkobzásra a lap vezércikke elkobzását. Az elkobzásra a lap vezércikke adott okot, melynek egyes részletei — az indokolás szerint — politikai bűncselekményt foglalnak magukban.

A csehek fölrobbantották a tornaljai vasúti állomást

Bánrévéről jelentik: A csehek a tornaljai vasútiállomást fölrobbantották. A robbanásnak tizennégy halottja van. A cseh katonaság a Tornaljától az ország belseje felé vezető vasúti síneket felszedte.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

SCHÜTZ ANTAL
DOGMATIKA
A katolikus hitigazságok rendszere. Új, bővített kiadás, két kötetben, Fűzve 900 Lei és portó.

Gyomor- és bél-
belegségek ellen

GASTRO D.

kapható minden gyógy-
szertárban és drogériában

Prágai hivatalos jelentés kiemeli a területátvevő német csapatok „főkéletes és korrekt” magatartását

Henlein Konrád lett a szudéta-német területek birodalmi biztosa

Prágából jelentik: Vasárnap délután hivatalos közleményt hoztak nyilvánosságra, mely szerint a cseh köztársaság egész területén rend és nyugalom van, kivéve néhány jelentéktelen összetűzést a határvidéken. Azoknak a területeknek elfoglalása, amelyeket a müncheni meg egyezés értelmében át kell adni a németeknek, teljes rendben folyik, összetűzések nélkül. A kijelölt területeket átvevő német csapatok magatartása főkéletes és korrekt.

Berlinből jelentik: A véderő főparancsnokság közlése szerint a német csapatok Bock vezérezredes vezetése alatt vasárnap délután 1 órakor átlépték a német-cseh határt Rumburnál és Friedlandnál. Ezzel megkezdték azoknak a területeknek a megszállását, amelyeket a müncheni egyezmény második övezetnek nevez. A cseh csapatok mindenütt visszavonul-

tak. A megszállás rendezés nélkül ment végbe.

Hitler német birodalmi vezér és kancellár a szudéta-német területek birodalmi biztosa névére nevezte ki Henlein Konrádot. Egyidejűleg rendeletet írt alá, mely intézkedik a szudéta-német területek kormányzásáról. A szudéta-német területeknek a német katonaság által történt megszállásával a német birodalom átveszi e területek igazgatását. Az igazgatás élén a birodalmi biztos áll, — folytatja Hitler rendelete, — aki közvetlenül a birodalmi vezérnek és kancellárnak van alárendelve. A szudéta-német területen az eddig fentállott jogrendszer marad egyelőre érvényben. A rendeletet Hitleren kívül Frick és Lammers birodalmi miniszterek is aláírták.

Aschból jelentik: Henlein Konrád vasárnap délután megérkezett Aschba, ahol határtalan lelkesedéssel fogadták.

A lengyel csapatok bevonulása Teschen-Sziléziába

Rydz-Smigly tábornok hadseregarancsa az egyenruha nélküli hősök iránti tiszteletadásról

Varsóból jelentik: Rydz-Smigly tábornagy, mint a lengyel hadsereg főparancsnoka, vasárnap délután 2 órakor kiadta a parancsot a lengyel csapatoknak a bevonulására Teschen-Sziléziába.

— Lépjétek át az Olsa folyót, — mondta, — mely 20 év óta a határ megalázó szerepét töltötte be, elválasztva egymástól a lengyeleket. Ez a helyzet most a nemzet akaratából megváltozott. Ti, katonák, amikor átléptétek az

Olsa folyót, minden lengyel akaratának tesztek eleget. Amikor elértek a tulsó partot, hajtassátok fejet azok előtt, akik egyenruha nélkül, az Olsa folyó tulsó partján feláldozták életüket Lengyelországotért.

Rydz-Smigly indulási parancsának elhangzása után a lengyel katonaság Bartnovszky tábornok vezetésével bevonult Teschen-Szilézia területére. Az Olsa hid másik oldalán Krapczyk cseh tábornok várta a lengyel tábornokot és

jelképesen átadta a területet. A lengyel lakosság örömrivalgása közben elsőnek a lengyel szabadcsapatok vonultak be Teschen-Szilézia területére. Ezeket követték a polgári hatóságok, élükön Gracinszky Lengyel vajdával, majd a katonaság vonult be. A bevonulás alatt nagyszámú lengyel repülőgép keringett a levegőben.

Az olasz lapok a lengyel követelések teljesítéséről és a magyar kérdéssről

Rómából jelentik: Az olasz lapok első oldalán közlik Imrédy miniszterelnöknek Mussolinihez intézett táviratát és ismerteik Imrédynek a müncheni megegyezésről szombaton elmondott rádióbeszédét. A Messaggero budapesti keltezésű tudósítása megállapítja, hogy Imrédy szombati rádióbeszédében az egész magyar nemzet felfogását és érzését tolmácsolta. Magyarország egy tapodtat sem tért el eddigi politikájától és változatlanul követeli az önrendelkezés jogának érvényesülését a Csehszlovákiában élő magyarok számára.

A Voce d'Italiában Gayda meglepéssel ír arról, hogy a lengyelek követelése már teljesültek. Megállapítja, hogy a magyarokra is feltétlenül sor kerül. Mussolini — úgymond — Münchenben erőteljesen sikraszállt a magyarok jogaiért és ezt mind a négy nagyhatalom képviselője elismerte. E jog tehát feltétlenül kielégítést fog nyerni, még pedig a magyar területeknek Magyarországhoz való visszacsatolásával.

A Regime Fascista szerint Magyarországra két-három hónapi lázas munka vár. De megvan a remény, hogy január elsejére új élet kezdődik számára. A magyar nemzet feladata most, hogy higgyen, dolgozzék és ha kell: harcoljon.

(Tudósításunk folytatása a 4-ik oldalon.)

Fütyürit felkeltik

Írta: Sinka István

1.

Olyan lombos volt akkor a nyár, mint még soha. Lombos és csodálatosan termékeny: Ha csak el bírt hullani valahol egy szem mag, az kikelt és dus lett és kövér lett, ha zab, ha árpa, ha napraforgó. Valahogy megmagyarázhatatlan az ilyen nyárnak a hatása...

...Ugy történt, hogy valami gyerek elszórt pár marék napraforgómagot. Ráta egy ideig, aztán meguntta és játékos szeszéllyel elvetette a porba. Csakugy — szándék és terv nélkül bizonyosan. Mert mi szándék lenne egy gyerekben? Jól! Jól! De ha már elvetette, mért vetette a sövénykerítés mellé? Talán azért, mert azon verebek csiripeltek. Lehet azért, hogy azok felegyék. A gyerek nem tudhatta, hogy tavasszal már finnyások a verebek.

A sövény mellett kövér volt a majorudvar és porhanyós. Nyárra aztán kötönyi levelekkel ugyanolyan virágtányérokka himbálóztak a napraforgók. Jó párszáz fő. Egész takaros kis erdő.

Semmi jelentősége nem lett volna ennek a kis napraforgóerdőnek. Hacsak az nem, hogy egy szép reggelen ott lelték meg a kasznárt. Egyetlen egy ütéstől zuhant oda. Látszott, hogy a csapást előlről kapta. Kunkorikba borult és meghalt egy mukkanás nélkül... Ki tette? Hogy történt? Ki tudja? A csendörök egy csomóba hajtották az egész majort: hiába! Jöttek-mentek, csörgött a kardjuk, táncolt alattuk a ló: hiába! Senki, semmi! A kasznárt eltemették, a major élete folyt tovább, a napraforgók is sárgalóttak a nyár is puha és gazdag maradt.

A csendör, az, aki a csillagokat viselte, azt

szégyellte csak, hogy akkor éjjel a majorban pihentetett. Reggel csak azt bírta megállapítani, hogy a kasznárt bortal csapták agyon. Összeszedtek minden botot. Persze, minden bot csak — bot, semmi egyéb. Került ott huszonöt is, amivel agyon lehetett csapni egy embert... Szóval a botok hallgattak, a csendörök meg hajkurázták a nagy semmit.

Egy hét múlva valaki azt mondta, hogy akkor este Fütyürit látta a majoron átmenni. Délcegen ment a ravasz. Szűrét félvállrai vetette. Emlékezett aztán már rá ez is, az is: igen, látta Fütyürit. S hogyha más nem, akkor bizonyosan ő csapta agyon a kasznárt. Fütyüri, ez a nagy lökötő, aki örökké összeütközésben van a törvénnyel és a renddel. Hát igaz; ki is lenne más?

Ugy fogták el az örök csavargót, hogy neki nyulva aludt a szil-tarcsai erdőn.

A csendör, aki rábukkant, elébb a talpába rugott, aztán megkérdezte tőle:

— Ki kend?

— Mintha nem tudná, — dühösködött Fütyüri — Fütyüri vagyok!

— Na, éppen azt, nyujcsa kend a kezit. Csattant a bilincs és Fütyüri el volt fogva.

— Mi ez? — méltatlankodott.

— Bilincs! — nevetett a csendör.

— Látom, — szomorodott el Fütyüri — de miért?

A csendör holdog volt a jó fogástól, belemosolygott a termékeny nyárba, cigarettára gyújtott s csak azután mondta:

— Hallotta kend, hogy azyoncsapták a pankotai kasznárt?

Fütyüri bólintott:

— Igen!

— Igen? Na, oszt, mit szol kend hozzá?

— Azt, hogy kevesebb egy kasznárral.

A csendör megszitta jól a cigarettát

— Csak ennyit?!... és csak így: eggyel kevesebb...?

— Bár mondhatnám, hogy kettővel — folytant Fütyüri.

A csendör közelhajolt Fütyürihez s az orra alá fujta a füstöt.

— Haragszik kend a kasznárokra... Mi?

Fütyüri félrefutta az orra alá omló füstöt s mintha nem is bilincsbe lenne, mondta:

— A kasznárokra igen, de a csendörökre leginkább.

A játékoskedvű csendör azonnal lecsapott rá.

— Na, lássa, kend, ez mán beszéd! Most már csak annyit még: mivel s hogy csapta kend agyon a kasznárt?!

Fütyüri azt vélte, hogy forog vele az egész szil-tarcsai erdő. Hogy ő csapta volna agyon a kasznárt? Ó, Fütyüri? Ezért fogták el? Azt hitte, hogy megint valami kis lopási ügy. Mert igaz, hogy ő elhajtja az ürüket, le-lelovagol a Bánátba egy-egy jobbajta lovon s meg-megugrik a börtönből, ha teheti. — Ha ezért elfogják, jó: állja érte a vasat, mert — eszik az ember és iszik rá! De hogy ő... hogy ő csapta agyon a kasznárt?... a... pankotait?... Hü!

A csendör eldobta a cigarettát s most már keményen beszélt.

— Na, ne méllázzon, hanem ki vele!... Ember kend vagy mi a fene, nem holmi taknyos.

Különb is: akkor este ott járt kend, látták.

Fütyüri megsörentette a bilincset, aztán elnézett hosszan egy furcsa alakú ágat, hogy milyen jól ki lehetne azt faragni fakampónak, csak aztán mondta:

— Igen, de nem a kasznár vigett.

2.

Másnap már ott állt Fütyüri a majorudvaron hat lovascsendör között. Az a csendör, akinek a legmagasabb rangja volt, csak úgy, a ló háta-

A francia képviselőház felosztását sürgetik öt angol miniszter lemond

Párizsból jelentik: A *Journal* azt követeli, hogy oszlassák fel a francia képviselőházat és írják ki az új választásokat. A jobboldal sok képviselője fel is szólította erre *Daladier* miniszterelnököt azzal az indoklással, hogy a *kamara jelenlegi baloldali többsége nem felel meg többé az ország akaratának. Az ország többsége nem a népfront táborából áll.* A lap szerint *Daladier* nagyon könnyen megteheti a javasolt lépést, mert jelenleg teljesen ura a helyzetnek.

Londonból jelentik: *Duff-Cooper*, az angol admirális első lordja szombaton benyújtotta lemondását azzal az indoklással, hogy nem ért egyet a jelen kormány külpolitikájával,

különösen európai politikájával. *Duff-Cooper* lemondásának bővebb indokait az alsóház hét-fői ülésén fejté ki, még pedig az alsóház hagyományok értelmében mindjárt az ülés kezdetén, tehát *Chamberlain* miniszterelnök beszámolója előtt.

A *Reggel* című budapesti hétfői lap londoni tudósítója szerint *Duff-Cooper* lemondását követni fogja *Stanley* kereskedelmi miniszter, *Morrison* földművelésügyi miniszter *Walter Elliot* egészségügyi miniszter és *Earl Delaware* hajózási miniszter. Az említett négy miniszter állítólag szintén nem ért egyet *Chamberlain* külpolitikájával.

Elviejelentőségű döntés a forgalmiadó-bírság árverésének felfüggesztésére

Temesvár. Saját tud. Az iparos- és kereskedő-társadalom széles körét érinti a temesvári törvényszék elvi jelentőségű állásfoglalása, amellyel a forgalmi adó állítólagos kihágása miatti árveréskirrást felfüggesztette.

Közismert tény, hogy a pénzügyi közegek ellenőrzéseik alkalmával sűrűn állapítanak meg az 1934. évi április 1-iki törvényre való utalással forgalmiadó (cifra de afaceri) kihágásokat és az egyszerű adó kirovása mellett mingyárt bírságot is vetnek ki. Miután minden kirótt adó — fellebbezésre való tekintet nélkül — végrehajtható, a bírság ellen igénybevett jogorvoslat azonban általában felfüggeszti a végrehajtást, bonyolult bonyodalmak szoktak előállni. A megbírságot iparos vagy kereskedő csak úgy segíthet magán, ha felfolyamodással — kontesztációval — él, ebben az esetben azonban letétbe kell helyezni a teljes adóösszeget, valamint a bírság bizszálatkát. Ezt a segítségi módot azonban nem mindenki veheti igénybe s ezért az árverés és az ezzel kapcsolatos elkerülhetetlen károsodás következik.

A mostani konkrét eset, amely kiindulópontja lehet egy méltányosabb jogsegélyrendszernek, a következő: *Thury* György gyárkivárosi kályhakészítőmester műhelyében még

május 11-én megjelent *Boboceanu* adóellenőr és összehasonlította a raktáron lévő kész kályhák számát a cég által vezetett kereskedelmi könyvekkel. Az adóellenőr tizenegy kályhát nem talált és emiatt — *Thury* távollétében — kihágási jegyzőkönyvet vett fel ellene s úgy tüntette fel a dolgot, mintha a cég a tizenegy kályhát már eladta volna, de az eladást nem vezette be a könyvekbe. Az ellenőr ezen a címen *Thury* Györgyre 2310 lei adót és 11.550 lejt bírságot rótt ki. Amikor *Thury* értesült a dologról, sietett mingyárt bejelenteni a pénzügyigazgatóságnak, hogy tévedésről van szó. A hiányzó tizenegy kályha nem hiányzik, nem is adta el azokat, hanem ott állanak a padlásán. Kiskorú fia, aki az ellenőr látogatása idején az üzlemben volt, nem tudott felvilágosítással szolgálni. Hiába volt azonban a bejelentés: folytatták ellene az eljárást és október 7-ére ki is tűzték az árverést az adó és a bírság 13.860 lejt kitevő összege erejéig. *Thury* ekkor *Mihályfalvy* Miklós dr és *Páll* György dr ügyvédek útján az árverés felfüggesztését kérte a törvényszéktől, mint fellebbezési fórumtól. A tárgyalást most tartották meg. *Mihályfalvy* Miklós dr ügyvéd a bíróságon kifejtette, hogy a *törvény 26-ik paragrafusára csak biztosítási*

intézkedést engedélyez s ez a foglalással már meg is történt. Ezzel szemben *nem jogosítja fel a kincstárt árverés tartására is, annál kevésbé, mivel a szabályszerű fellebbezési eljárás még folyamatban van*, a tárgyalás csak novemberre van kitűzve s ezenfelül még jóvá sem hagyta a minisztérium a kirótt bírságot.

A törvény 26-ik paragrafusának értelmezése körül élénk vita keletkezett s végül is a *törvényszék helylatott Mihályfalvy dr érvelésének és a további végrehajtási lépéseket, illetve az árverést felfüggesztette* mindaddigra, amíg a fellebbezést érdemben le nem tárgyalták. Temesvár iparos és kereskedelmi köreiből a törvényszék méltányos állásfoglalása általános megelégedést keltett.

Lelki fegyverkezés

Bucurestiből jelentik: Európában helyreállították a békét. Fellelegzett Európa lakossága, a behívott katonai korosztályokat mindenütt hazarendelték. A francia és az angol világlapok nagy részletességgel tárgyalják a müncheni egyezményt és a lakosság szimpátia tüntetéseket rendez *Chamberlain* és *Daladier* mellett.

A szerencsének mondható esemény tehát mindenfelé nagy örömet keltett.

A háboru pusztításai még élénk emlékeztünkben élnek. Háboru esetén nemcsak munkás és dolgozó karokat, hanem ifjuságunk virágát veszítettük volna el, mérhetetlen gazdaságokat, virágzó városokat döntött volna romba az ellenségeskedés.

A technika és a gyilkoló fegyverek mai fejlettsége mellett kő-kövön nem maradt volna Európából. Győzelemről tehát még a győztesek sem beszélhetek volna, esetleg pirrhusi győzelemről.

Egy dolgot mindenesetre meg kell állapítanunk: A létrejött béke az összes államok engedeleméből született. München után nincsenek győzők és legyőzöttek. Meg kellett egyezni Münchenben a lemondások árán is, hogy Európai népei megérthessék egymást.

Nem kell örülnünk a mostani helyzetnek, de is kell, hogy vonjuk tanulságait. Csehszlovákiát elfoglalással fenyegették s ki volt téve annak, hogy sokkal többet veszít, mint amennyit Münchenben a nagyhatalmak elhatároztak.

Ma már helyre állt a béke szelleme, Londonban, Párizsban és a többi országokban visszavonták a mozgósítási parancsokat.

Ne felejtünk el egy elemi dolgot. Ma sokkal inkább, mint bármikor fel kell készülnünk arra, hogy méltóságáteljesen nézzünk szembe a jövő eseményekkel. Minden életpolgár vizsgálja meg lelkiismeretét, hogy eleget tett-e az állammal szembeni kötelezettségeinek.

Néhány nappal a müncheni egyezmény után ez a legalkalmasabb pillanat arra, hogy lélekben felfegyverkezzünk.

ról szőlt oda neki:

— Ne tagadjon nincs értelme. Minket is kinn, aztán maga-magát is... Tudjuk, hogy itt járt akkor este.

— Mondtam már, hogy nem a kasznár vett — védekezett *Fütyöri*.

— Hát mi végett?
— Maga elébb nyomozza ki, hogy ki csapta agyon a kasznárt, aztán majd én is megmondom miért jártam itt... Akkor icsaka maga is itt pihentetett! Hátha én meg avval állok elő, hogy maga csapta agyon...?

A csendőrt előntötte a düh. Meg volt róla győződve, hogy a kasznárral *Fütyöri* végzett. Ime, az nem is tagadja, hogy itt járt akkor este, látták is páran, de arra, hogy mért járt itt, nem akar felelni.

Táncoltatta a lovat és gondolkozott... Hát, igen, no várj csak!

Odavezették *Fütyör*t a napraforgókhoz. Azon a helyen kellett állnia, ahol a kasznár öszszergyott. Hátha magába száll mégis ez a félvad csavargó? Álljon ott mozdulatlanul, ameddig csak az ina bírja, akár egy félnap, akár két nap. *Mármost* nincs más mód.

S *Fütyöri* bámulta a napraforgókat. Mikor eltelt egy félnap, megkérdezték tőle:

Vall, kend?
Hátha se nézett, csak intett a fejével: — nem.

— Alljon, kend tovább!

És *Fütyöri* állt. Nézte a napraforgókat. Nézi kell, hát mit csináljon? Egy tő, a legszeleső, ott állt közvetlen mellette, majdnem, hogy surlolta az arcát. Már talán századszor nézett végig rajta, amikor észrevette: egy kicsi részszög volt belefuródva a napraforgószár zöld héjába. Látszott, hogy nemrég furódhatott bele, hisz a kiálló része fényesen csillogott még.

Egy kicsi részszög, vastagabb egy gyufaszál-

nál s olyan nagy, mint egy gyufaszál hosszúságának fele. Igen, akkora csak. Ostornyeleket szoktak kivenni avval, meg a bűnkös-bot feje alatt, a bot nyakába is szoktak illet verni. Az a, ni, jól ismeri ő. Na, igen, de hogy kerül ez ide? Gyerek nem szurhatta bele; nem éri fel. Nagy meg nem játszik az ilyesmivel.

Nézte a szeget a napraforgó héjában. Igen, az, csakugyan, az. A ilyet, ha beverik a bot nyakába, csak úgy eshetik ki onnan, ha már megreped egy kicsit a bot azon a helyen s így ütnek valami nagyot vele... Ugy ám! Így van, csakugyan!

— Ne mozduljon, kend! — förmedt rá hátul a csendőr, mert *Fütyöri* olyan hirtelen fordult meg, mint a szél.

— Örmester úr!

A csillagos csendőr már ott is állt mellette.

— Itt vagyok, *Fütyöri*! Meggondolta, kend?... Vall?

Fütyöri csak bámult. Nem, ő nem vallani akar. Mit gondolt ez a csendőr? Ő egy botot keres most... Egy botot, amivel a kasznárt leütötték. Azt a botot, amelyiknek a nyakából a szeg elpattant s belevágódott ide, a napraforgószárba.

Izzalmában alig tudta, mit szóljon.

— Egy bot... egy bot, kellene!... Egy olyan bot, örmester úr!...

— Milyen bot? Éledt a csendőr — az, amivel agyonütötték a kasznárt?

— Az! — lelkesedett *Fütyöri* — az! Apró kis részszegek vannak a nyakába verve.

Félperc alatt ott voltak előtte a már régebben összeszedett botok. A csendőrök jól végezték feladatukat: minden boton, kis cédulán ott volt a neve, hogy kié, mié...

Fütyöri izzadt. Tudta, ha meglelheti azt a botot, azonnal lehull róla a vas. Izzalmában lábával rugta szét a botcsomót és... és csakugyan, ott volt előtte: egy hatalmas bűnkös-bot, a nya-

kába részszegek verve, körül... de a szegek közül egy hiányzott. Látszott a helye.

— Kié ez a bot? — kérdezte *Fütyöri* — mer evvel csapták agyon a kasznárt.

A csillagos csendőr dühöngött.

Fütyöri meg buzgón magyarázott:

— Nézze, örmester úr! Amikor ütötték avval a bottal, a nyakából kipattant egy kis részszeg, lássa? Itt a helye, ni! Aziránt repedt is e kicsit ennek a botnak a nyaka. A kis részszeg meg itt áll a napraforgószárba furódva... Vegye csak ki, oszt tegye ide, a helyire. Az ám, mert az idevaló, innen esett ki.

A csendőr kivette a kis részszeget és beillesztette a bot nyakába, oda, ahonnan hiányzott egy. Passzolt.

— Fene furcsa! Ugy van, csakugyan! — amult a csendőr.

Fütyöri nyujtotta a kezét.

— Le a vasat!

...Amikor félóra mulva elővezették a gulyást, már egészen bealkonyodott. A vállatás négy fal között folyt le. Annyi azonban mégis kiszivárgott, hogy egy piros szoknya volt a dologban.

3.

A nagy izgalomban *Fütyör*ről mindenki elfeledkezett.

Reggel a legelőkről bejött egy bojtárgyerek s cédulát hozott a csendőröknek. A gyerek azt is elmondta, hogy egy gyönyörű lovon, a kasznár urén, vágatott el a hegyek felé. Ő nála csak addig állt meg, amíg a cédulát leadta.

A csendőr szétbontotta a papírost és olvasta:

„*Akkor este, mikor jószántomból jártam Pankotán, nem sikerült ezt a lovat ellopnom... most, hogy maguk odavitték, sikerült, köszönöm, másszor ne kölcsenek fel, ha alszok az erdőn.*”

Mailáth érsek nevét megvédik a meghurcolástól

Allásfoglalás a volt főpásztor mellett ötvenhatezer gyergyói katolikus nevében

Gyergyószentmiklós. Saját tud. Szent Mihály napján, az egyházmegye védőszentjének ünnepén tartotta őszi koronagyűlését a gyergyói espereskerület papsága. A gyűlés legkiemelkedőbb pontja bizonyára az a lelkes tüntetés volt, mely Mailáth érsek, az egyházmegye rajongásig szeretett volt főpásztora mellett nyilvánkozott meg.

Az utóbbi napokban, érthetetlen okból, a szenzációra éhes napisajtó, a mindenkitől tisztelt nimbuszos főpap nevét igyekezett rejtett, de célzatos vádakkal elhomályosítani. Ez a vádaskodó hang a megtámadotthoz ugyan föl nem érhet, de szíven talált sokakat, kik az ősz főpapot, mint igazi édesatyjukat, gyermeki szeretettel rajongják körül ma is éppen úgy, mint körülrajongták akkor, mikor még egészségének és hatalmának teljében volt. A nagylelkű, nemes szívű főpapot érthette emberek részéről sok csalódás, de a gyergyói egyházkerület papsága ezen a koronagyűlésen hebizonyította, hogy bennük régi erejével lobog a hála és a szeretet. Tizenöt egyházközség lelkipásztora, 56.000 katolikus lélek nevében, mint egy ember jelentette ki, hogy a meghatározottabban tiltakozik minden gyanúsítás és rejtett támadás ellen, mely a beteg főpap ellen irányulhat. E támadásokat, mint a maguk sérelmét kezelik és — miután a megtámadott magát nem védheti — a felelősségre vonást is kötelességüknek tartják, ha a vádaskodók önmaguktól jobb belátásra nem térnének. Mindezt nemcsak kijelentették, de könnyeborult tekintetük és felhevült arcuk bizonyította, hogy azt mindegyikük szívügyének tekinti és alkalomadtán e határozatuknak érvényt szerezni tudnak és akarnak is.

A koronagyűlés egyebekben e komoly, férfias, felbuzdulást leszámítva is, nagyon emelkedett hangú és impozáns volt.

Kezdeté is szépen indult. Mint a tavaszi koronagyűlésen, úgy a mostanin is, az Oltáriszentség fogadta a vidékről gyülekező papságot. A gyűlés első cselekvénye volt a hódolat a szentségi Jézus előtt. Szentségimádás után vonultak be a gyülesterembe. László Ignác főesperes megnyitójában meleg, szívből jött beszédben emlékezett meg Mailáth érsekről. Minden lélekből fakadó szava, lélekbe talált. Majd az elhunyt főpásztorról, Vorbuchner Adolfról emlékezett meg kegyeletes szavakkal. Mikor az egyház imáját küldötték érte a mennyek Urához, mindnyájan felállottak és pillanatokig tartó, meghatótt csend jelezte, hogy a rövid ideig tartó kormányzó püspök is milyen őszinte szeretetet váltott ki papsága lelkében.

A beszéd harmadik része az új apostoli kormányzó, Márton Áron üdvözlése volt. Itt már a meghatottság — lelkesedéssé melegegett. Hiszen Márton Áronért nemcsak mint paptestvérükért lelkesedtek a jelenlevők, de az üdvözlésnek nagy bensőséget adott már az a körülmény is, hogy arról a helyről hangzott el, ahol a mostani apostoli kormányzó, mint újmiséskáplán, szépen ivelő papi pályáját megkezdte. Az apostoli kormányzó Urat a koronagyűlés táviratilag is üdvözölte.

Most, amikor Csehszlovákia válsága az egész világ szemellettára játszódik le, valóságos szenzáció erejével hat

MARJAY FRIGYES

SEDANTOL PRAGAIG ...

című páratlanul izgalmas könyve.
Ara gyönyörű egész vászonkötésben 310 lei.
Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

A főesperes kerületi beszámolójából gyönyörűen domborodott ki az az igazság, hogy e kerületnek minden tekintetben a mai kornak megfelelő munkás, lelkes papsága van.

Az esperes tanfelügyelő beszámolójából jóleső megnyugvással vette a gyűlés tudomásul, hogy az iskolai beíratásoknál lényegesebb inci-

densek elő nem fordultak és hogy Ditró az iskoláit visszakapta.

Azután még letárgyalták a megboldogult főpásztortól elrendelt örökös szentségimádási napok mikénti megtartását. Továbbá a hitoktatásokról esett még sok szó.

Végül a mai kor legnagyobb, hatásában legveszedelmesebb bűne került tárgyalásra. Az egyke, vagy „egyke se” rendszer állásfoglalás módzatait behatóan tárgyalta a koronagyűlés.

Az adorációval kezdett összejövettel, papi lelkekre valló imával ért véget. S miközben komoly arccal, de derűs tekintettel felvonultak a közös ebédre — mindenki érezte, hogy ez a félnap erőforrása lesz ismét egy félesztlenlő nehéz, fáradságos, sokakért végzett munkájának. — nna.

Az Erdélyi Római Katolikus Egyházmegye apostoli kormányzója megnyugtatta a közvéleményt

Kaptuk és teljes terjedelmében közöljük a következő átiratot:

2980—1938. szám.

Igen tisztelt Szerkesztőség,

Egyik magyarnyelvű napilapunk helyesnek találta, hogy ugyanakkor, amidőn püspökünk korai elvesztését gyászoltuk, cikksorozatát közöljön a gyulafehérvári egyházmegye püspöki javadalmi vagyonáról.

Sajnálattal kell megállapítanom, hogy

1. a cikkek informátorai felhatalmazás nélkül, a köteles diszkréció megsértésével nyilatkoztak folyamatban levő, még le nem zárt ügyekről;
2. a cikkek egyéni álláspontokat fogalmaztak meg és állítottak egymással szembe, olyan hangsúlyt adva az önkényesen felállított ellentéteknek, hogy alkalmasak voltak a közvélemény nyugtalanítására és méltán váltottak ki felháborodást.

Az egyházi fegyelem és az igazság érdekében, valamint a közvélemény megnyugtató céljából a nyilvánosság számára is leszögezni kívánom, hogy Egyházmegyey Hatóságunk minden illetékes tényezője kötelességének ismerte, hogy a legteljesebb tárgyilagossággal, az Egyházi Tör-

vénkönyv előírásai, az igazság és igazságosság alapján járjon el és hozza meg megfelelő időben döntéseit. Gondom lesz rá, hogy a felvetett kérdésekben ugyanez a gondos mérlegelés érvényesüljön és a döntés az egyházmegye érdekeinek teljes védelme mellett az Egyház szellemének megfelelő s egyházunkkal együtt érző híveink megnyugtatóra alkalmas módon hozassék meg.

Kérem a tek. Szerkesztőséget, szíveskedjék jelen hivatalos közleményemet nb. lapjában egész terjedelmében közölni és a felvetett kérdések további tárgyalását mellőzni.

Öszinte nagyrabecsüléssel.

Gyulafehérvár, 1938 szeptember 30.

MÁRTON ÁRON
apostoli kormányzó.

Fenti közlemény folytán a kérdésre vonatkozó minden további tárgyalást mellőzünk, illetve erre nézve az apostoli kormányzó ur további intézkedéséről tesszük függővé, hogy majd az ügyről való döntést annakidején ismertessük. Addig is minden oldalon reméljük közönségünk megnyugvó és az egyházi főhatóságok iránti bizalomteljes várakozását.

A román hadsereg fölszerelése

Bucurestiből jelentik: Az elmúlt napokban miniszteri értekezlet volt Őfelsége a király előnktele alatt. Ezen a miniszteri értekezleten a külügyminiszternek a külpolitikai helyzetről mondott exozéja után Glatz tábornok, nemzetvédelmi alminiszter jelentést tett a hadsereg felszerelési munkálatainak jelenlegi állásáról.

Szükebbkörű miniszteri bizottság fog állandóan dolgozni a hadsereg felszerelésére irányuló munkálatok fokozottabbá tételére és felügyelete fölött.

A külpolitikai helyzet és böles katonai előrelátást jelző intézkedések között a kapcsolat nyilvánvaló. A hadsereg felszerelése fölött különös gonddal kell őrködni. Az események sürgetik a munkálatok fokozottabbá tételét, hogy bármilyen esemény felkészülten találja az országot.

Az utóbbi években a hadsereg felszerelésére irányuló akció, az uralkodó akaratából indult, de minden polgár bizalommal járult hozzá megértve a nemzetvédelem feltétlen parancsoló szükségességét. Az eredmények ugyancsak jelentősek voltak. Egy esetleges háboru nem találja az országot felkészületlenül és a kétségbeesés zsákmányaként — ellenkezőleg bizva az ország katonai erejében és Őfelsége a király nagy hadvezéri tulajdonságaiban, nyugodtan várhatja az ország a kifejlődést

A sinaiai minisztertanács értekezleten hozott intézkedések fokozzák a román nép bizalmát, amely a történelem folyamán mindig Isten hitére és a nemzet vitézségére támaszkodott. A világ nagy hadseregei a legtekintetesebben vannak felszerelve, de a román hadsereg sem marad el tőlük felszerelés tekintetében, mert modern fegyverekkel rendelkezik és a hadiipar úgy van megszervezve, hogy háboru idején előállíthatja a hadsereg részére a szükséges fegyvereket és hadianyagokat.

Éppen ezért a román közvélemény tökéletesen nyugodt. A trón és a hadsereg körül kialakult nemzeti szolidaritás tudata megadja a lelki erőt ahhoz, hogy bármilyen nyugtalanítás fölött urrá legyen.

Ujdonság!

Bitter Mathis:

Az Úr szántóföldje

Prédikációk töldműveseknek.

Ara füzve 125 lei és portó.

Kész van a lengyelek sztratoszféra-léggömbje

Varsóból jelentik: A lengyel sztratoszféra-repülés előkészületei már teljesen befejeződtek, de a felszállás időpontját még nem állapították meg, tekintve, hogy a léggömb csak teljesen szélcsendes időben szállhat fel. Szeptember 15-től kezdve azonban a sztratoszférarepülők állandóan utrakészen várják az indulást. A lengyel sztratoszféraexpedíció tagjai: Burzunski százados és Jodko Narkiewicz dr. tudós. A felszállás helyéül a Zakopáne melletti Chochołow-völgyet jelölték ki. A léggömb burka Lengyelországban készült és oly finom, mint a selyempapír, úgy hogy már másodpercenként másfél méter sebességű szél szétszakítaná. Úrtartalma 12.400 köbméter, de csak négyezer köbméter gázzal töltik meg, mivel számítani kell a nagy magasságban a gáz erős kiterjedésére. A töltésre használt gáz hidrogén, mivel héliumot nem sikerült beszerezni Ameri-

kából. Ez a tény a felszállás veszélyeit szintén növeli, mert a felrobbanás lehetőségét a maximumra fokozza. Gömbalaku gondolája hidronalinnal készült és 2,4 méter átmérőjű. Fehér sávokat festettek rá, hogy a napsugarak hatását és a belső hőmérsékletet jobban megfigyelhessék és szabályozhassák.

A lengyel sztratoszféra-expedíciónak kettős célja van: az egyik tudományos törekvés, a kozmikus sugarak hatásának tanulmányozása, a másik csupán a diesőség kérdése: tul akarják szárnyalni Stevens 22.000 méteres magassági rekordját. Mindenesetre bátor vállalkozás az ismertett körülmények között és sikere szinte a véletlenre van bízva, mert a széljárás bármily pontos előzetes számítások ellenére is meglepetéssel szolgálhat, ami könnyen katasztrófát idézhet elő.

Kicsoda Krupskaja asszony?

A szovjet-hatalmasságok számára kellemetlen jelenség a „nagy alapító” özvegye

London, október hó. A legutóbb ismét bejárta a világsajtót az a hír, hogy Lenin özvegyét, Nadesda Konstantinovna Krupskaja asszonyt letartóztatták.

Már régóta nyílt titok, hogy Lenin élet-társnője és társharcosa az új orosz hatalmasságok számára semmi tekintetben nem kellemes jelenség. Krupskaja asszony ezt a sorsát megosztja a bolsevik állam harci és születési idejének többi veteránjaival, akik olyan időt képviselnek, amely ma már mindenképpen túlhaladottnak tűnik. A jelenbe, amely pazar fogadásokat rendezett a Moszkvában járt nyugati államférjak számára s abba a világba, amelyben Stalin és Litvinov a Kreml parádés termeiben csodálatos zene kíséretében adják a káprázatos fényű ebédeket, nem illenek többé bele ezek a régi harcos alakok. Barátságatlanok, nyersekek, a legegyszerűbb ruházatukkal, következetes lenyűkkel, már csak a multjuknál fogva sem viseltetnek tulnag megértéssel a legújabb Oroszország változásai iránt. Számukra már az egyszerű kapcsolat a burzsoa és kapitalista nyugattal, amely ellen ők a szó szoros értelmében vérukkal harcoltak, árulás és kellemetlen, mert hajlíthatatlan intő- és tanujelként állnak a multból a jelenlegi urak előtt.

Krupskaja asszony a maga nemében mindenestre a legérdekesebb alakok egyike, a kimondott asszonyi személyiségekben cseppet sem gazdag orosz jelenben. A forradalmáró típusát testesítette ő meg, akiből az eszmények fanatikus szolgálata minden nőiest kioltott. A

ma már majdnem eltűnt Sonja Kovalevska, a „Nihilista nő” című könyvében és Alexandra Kolontjai, az egykori tanácsi képviselő, rajzoltak meg ilyen típusokat.

Krupskaja asszony orosz kispolgári családból származott. Tanítónő lett és ismert forradalmi mentalitása miatt egyik fogházból a másikba vándorolt. Huszonöt éves korában ment Leninhez feleségül, akit akkor még Vladimir Iljics Uljanovnak hívtak. Ettől kezdve leghűségesebb és legönfeláldozóbb bajtársa lett férjének annak egész elképzelhetetlen változatos sággal teli életén át. Megosztotta vele 17 éves száműzetését, amelynek során Németországot, Franciaországot és Svájcot járták be és 1917-ben tért vissza vele a forradalmasított Oroszországba.

A nyugati országokban való tartózkodás semmit sem változtatott a külsőre nézve jelentéktelen és egyáltalán nem szép asszony egyéniségén. Mindig ugyanazt a barátságatlan, nem divatos fekete ruhát hordta és izléstelenül vágott haját viselt. Mint a diktátor felesége a népművelési népbizottság tanácsába került, elnöke lett a politikai népművelési és gyermekgondozási intézeteknek. Ilyen módon osztozik Krupskaja asszony a felelősségben az orosz fiatalság borzalmas elhagyatottsága miatt és a családi életnek bolsevista szétrombolása miatt. Soha nem próbálta meg, hogy befolyását — amely kétségkívül megvolt férjével szemben — annak érdekében vegye igénybe, hogy megakadályozza a szörnyű gyilkosságokat és az emberi életnek tömeges elpusztítását. A kommunista ideákért lelkesedő fanatizmusa minden nőies és anyai érzést kiolt belőle.

Férjének halála minden tekintetben súlyos csapás volt számára. Egy ideig meg-megtartotta ugyan hivatalait, de mindinkább „hidrege tették... Kiméltlen kritikája a szovjet fejlődéséről Lenin halála után, a fiatal orosz lányok „nőiességéről, tetszenívágásáról” az ország külpolitikájának nyugati beállítottságáról, igen kellemetlenek voltak az új urak számára. Nem minden alap nélkül adták Stalin szájába azt a komolyan vett mondást: hogy „Ha Krupskaja asszony így folytatja, nemsokára kénytelen lesz valaki mást Lenin özvegyévé kinevezni”.

Most elgondolkozhat a hatvankilenc éves, beteges, elhagyott és fogoly asszony, a szerinte legmegbízhatóbb világ-kommunista és forradalmi eszmék változandóságán. „A legnagyobb érték az ember” hirdette Stalin. Krupskaja asszony soha sem becsülte ezt az értéket. Ha nem volna ateista, most hallhatná Isten malmának őrését.

Színes pósta

VAN MEG HUMOR PALESZTINÁBAN

Jeruzsálemből jelentik: Egy palesztinai városban arab fegyveresek betörték az angol rendőrfőnök hivatalába és a következő gépirósos levelet hagyták hátra, melyet a rendőrfőnökhöz címeztek: „Tisztelt uram! Tekintettel forgalmunk fellendülésére, levelezésünk annyira felszaporodott, hogy kénytelenek vagyunk néhány állami írógépet rekvirálni. A jelenlegi felfordulások elmúltával visszaküldjük a kölcsönvett gépeket, remélhetőleg jó állapotban. Tiszteletünk jeléül mellékeljük közellenségink névsorát, melyen az Ön becses nevét a harmadikról az első helyre léptettük elő.”

IDOMITOTT ELEFANTOK KERGETTÉK SZÉT AZ INDIAI TÜNTETŐKET

Delhiből jelentik Dhenkanal tartományban (Orissa állam, India) nagy tömeg tüntetést a hatóságok gyülekezési tilalma ellen. A rendőrség, miután ismételt bambuszbot-rohamokkal képtelen volt a tüntetőket szétvágni, idomított elefántokat küldött a „rend helyreállítására”. Az óriási-álatok hatalmas ormánycsapásokat osztogatva gázoltak a tömegbe, amely páni rémületben futott szét. Négy személy életét vesztette, többen súlyosan megsebesültek.

LEHET-E EGYSZERŰSÍTENI AZ ANGOL HELYESÍRÁST?

Londonból jelentik: Az angol újságíró intézet bizottságot alakított az angol helyesírás egyszerűsítésére. G. B. Shaw, a híres író, akit a bizottság elnökéül kértek fel, azt felelte, hogy már tulságosan öregnek érzi magát az ilyen tevékenységhez és egyébként is reménytelennek látja az angol helyesírás egyszerűsítésének ügyét. Elsősorban új bővített abécét kellene teremteni, mert a latin abécé nem alkalmas arra, hogy angolul írjanak vele.

PATAGONIÁBAN MEGTALÁLTAK „AZ ELVESZETT PARADICSOMOT”

Newyorkból jelentik: E. W. Berry tanár, a Hojkins-egyetem geológusa, jelentette az amerikai geológiai társulatnak, hogy Patagoniában megtalálta az „elveszett paradicsomot”, amelyet az ásatások tanúsága szerint elemi erejű tűzhányókitervek lávaóceánja temetett el huszonötmillió évvel ezelőtt. Berry a vulkáni hamu alatt 93 olyan megkövesedett növény, fa és páfrány maradványait talalta, amelyeket a tudomány eddig nem ismert. A kutatásokat nemsokára folytatja, abban a reményben, hogy az elveszett paradicsom lakosságának és állatvilágának a nyomára akadhat.

KOKSZOSÍTÁS ELEKTROMOS ELJÁRÁSSAL.

Berlinből írják: A „Die Chemische Fabrik” c. folyóirat részletesen foglalkozik a koksznak elektromos uton való előállításával, ami elsősorban azért különbözik a többi eljárástól, hogy a szenet nem kívülről, hanem belülről melegítik fel. A kísérletekhez felállított telep a hengeralaku, gázmentes acéllemezéből készült kályhából áll, melyeknek belső felülete tűzálló kövekké van kifalazva. Mielőtt a kályhákat megtöltik gázzal, egy finom szemcséjű kokszsal teli acélsövet vezetnek be a fenékig és csak azután öntik be felülről a szenet. Azután kihúzzák az acélsövet és szigetelt elektródot vezetnek a finom szemcséjű, kokszoszlophoz. Az áram bekapcsolása után — második vezeték a külső acéllemezfal — áttűzesedik a segédvezeték bevezetett kokszoszlop és átadja a hőt a környező szénre, melynek azonnal megkezdődik gáztalánítása. Az új eljárásnak rögtön mutatkoznak előnyei, az American Gas Association által végzett kísérleteknél 900 kg. szén kokszosításához 132 kg. koksz volt szükséges, ezzel szemben 350 kilowattórát használtak el. Az áram előállításához 130 kg. gyengeértékű szén szükséges, előre kiszáritott szénnel nagyobb teljesítményt lehet elérni, az áramfogyasztás 250 kilowattórára csökken le.

Életbevágóan fontos orvosi könyvek asszonyok és anyák részére!

A nő a változás korában
Egy tapasztalt nőorvos megfigyelései és gyakorlati tanácsai. (25 ábrával.) Írta: dr Földes Lajos Ara 95 lei

A fiatal anya
Egy gazdagon illusztrált könyv tartalmazza mindazt, amit a fiatal anyáknak szülés előtt és után, valamint a csecsemő ápolásáról tudniuk kell. Írta: dr Földes Lajos Ara: 95 lei

A női betegségekről
Megelőzés — Védekezés — Gyógyítás.
E munka az összes előforduló női megbetegedésekkel foglalkozik. Egészséges és beteg nőknek egyaránt fontos! Írta: dr Földes L. Ara: 125 lei

A nagyvárad Egitőparosok Szövetségének villanyszerelő szindikátusa október 4-re összehívott taggyűlését technikai okok miatt kénytelen elhalasztani. Az ülés újonnan kitűzött időpontjáról a tagokat értesíti majd az elnökség.

A legújabb betegség: a megkövesedés. A kaliforniai Pasadena-ból érkezett jelentés szerint egy Bert Bell nevű magántisztviselőn különös, eddig ismeretlen betegség tünetei mutatkoznak. A szerencsétlen ember, aki most 32 esztendősen, a szó szoros értelmében elevenen megkövesedik. A betegség lényege az, hogy a csontok mesztartalma a szervezet egyéb részeiben rakódik le és így az a veszedelem fenyeget, hogy a rohamosan terjedő megkövesedés alig pár hónap leforgása alatt megöli áldozatát. Bert Bell a pasadenai kórházban állandó orvosi megfigyelés alatt áll. Megkísérik, hogy vegyi oldó-eljárással és diétával enyhítenek fájdalmain és megpróbálják a betegség rohamos terjedését meggátolni.

FELHÍVÁS AZ IDEGEN ÁLLAMPOLGÁROKHOZ. Az állambiztonsági hivatal idegeneket ellenőrző osztálya a következő felhívást bocsájtotta ki: „Felhívjuk mindazokat a Nagyváradon tartózkodó, idegen állampolgárokat, akiknek tartózkodási engedélyük 1938. december 31-én lejár, az újabb meghosszabbításához szükséges irataikat legkésőbb október 15-ig adják be a rendőrségen, a II. emelet 15. számú szobában. Az elkésve benyújtott iratokat nem veszik figyelembe.

Tizennégy potyautas a Normandien. Párizsból jelentik: A Normandie francia tengerjáró gőzös, amely most futott be Le Havre kikötőjébe, a potyautasok új rekordját állította fel. Nem kevesebb, mint tizennégy potyautast hozott magával Amerikából. A potyautasok mind 20–28 éves fiatal emberek voltak. A tizennégy potyautast megérkezése után azonnal a fogházba szállították, ahol először le kell tölteniük a potyautasokra előírt kéthetesi fogházbüntetést és csak azután láthatnak szép terveik megvalósításához: európai körutjukhoz.

Megállapították Nagyváradon a fontosabb élelmiszerek árait. Saját tud. A város vezetősége szeptember 30-án rendeletet adott ki, amellyel szabályozta az élelmiszerek árait. Az új árak a következőképp alakultak: Liszt: 0-as nagyban 8.40, kicsinyben 9 lei, 2-es nagyban 7.70, kicsinyben 8.50, 4-es nagyban 7.40, kicsinyben 8 lei. Kenyér: 0-as lisztből 8.50, 2-es lisztből 8, 4-es lisztből 7.50 lei kilogrammonként. Hús: Első osztályú marhahús 24, másodosztályú 20, borjúhús 28, sertéshús 30, háj 38, ezalonna 36, zsr 40, bivalyhus 20 lei kilonként. Mindazokat, akik a hatóság által meghatározott árat nem tartják be, szigorúan megbüntetik.

Temetések. Herczeg Antal ácsiparos 53 éves korában meghalt Nagyváradon. Temetése kedden délután 3 órakor lesz a Minelot-utca 72. számánál. — Domján Lajos 36 éves korában Craiovan meghalt. Temetése tegnap délután volt Nagyváradon. (Erdélyi „Concordia“.)

SZÍNHÁZ

Szombaton este kezdődik a Thália nyolc napos szezonnyitó ciklusa Nagyváradon

Színházunk történetében mindig esemény-számba ment a színi-évad megnyitó előadása. Az idei szezonnyitó szombaton este 9 órakor lesz, amikor a ma már klasszikusnak nevezhető Kék róka világsikerű vígjáték előadásával indul el a szezon. A Kék róka ma már minden világvasáros színházának szériás műsordarabja és egész biztosra vehető, hogy nálunk is méltó fogadtatásban lesz része ennek a szellemes vígjátéknak, amelynek főszerepeit: Erényi Böske, Fényes Alice, Nagy István, Mészáros Béla és Lantos Béla alakítják. A Kék róka ragyogó új kiállításban és Szabados Árpád elsőrendű rendezésében és kiváló szereposztásában csak szombat este, vasárnap délután 6 órakor és vasárnap este 9 órakor kerül színre.

Prometheus. Hétfőn este ugyancsak ünnepi díszelőadást tart a színház, amikor Victor Eftimiu 5 felvonásos nagystílusú és igen érdekfeszítő drámája, a Prometheus kerül színre Kádár Imre fordításában és rendezésében. Beethoven, Handel és Bach kísérő zenéjével. A Prometheus drámát ma már a nyugati metropolisok színpadai is igazi nagy sikerrel és sorozatos előadásokban játsszák. Nálunk a Prometheus román-magyar intellektuális együttműködés tiszteletére kerül színre és természetesen találjuk, hogy hétfőn este ezen az előadáson a román és magyar közönség zsufolásgig meg fogja tölteni a színházat.

Nincsenek véletlenek. A Belvárosi színházal párhuzamosan játssza társulatunk is Solt Endre páratlanul mulatságos újdonságát, amelyet hatalmas sikerénél fogva két színházi szezonon keresztül is kénytelen játszani a Belvárosi színház. Színházunk a Nincsenek véletlenek című vígjátékot kedden, szerdán és csütörtökön játssza a vígjáték együttes egkiválóbbjaival.

Hatodik emelet. A nyolcnapos ciklus befejezéséül is újdonságot játszik a színház és ez alkalommal Alfrad Ghery bűbajos vígjátéka, a Hatodik emelet-nek lesz a bemutatója, ahol egy nagyvárosi bérház lakásának keresztmetszetét fogjuk látni élethű kiállításban és rendezésben, a társulat teljes együttesének felléptével.

MŰSOR:

Szombaton, október 8-án este 9 órakor: **Kék róka.** (A világhírű vígjáték teljesen új betanulásban. Erényi Böske, Fényes Alice, Nagy István, Mészáros Béla, Lantos Béla felléptével. Rendező: Szabados Árpád.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Kék róka.**

Vasárnap este 9 órakor: **Kék róka.**

Hétfőn este 9 órakor: **Prometheus** (V. Eftimiu monumentális színjátéka, Kádár Imre fordításában és rendezésében, a román-magyar kulturális együttműködés tiszteletére. Beethoven, Bach és Handel kísérőzenéjével. Nagy István és Fényes Alice a főszerepekben, a teljes együttes fellépésével.)

Kedd este 9 órakor: **Nincsenek véletlenek.** Solt Endre óriási sikerű vígjáték újdonsága. Fényes Alice, Erényi Böske, Harmath Jolán, Paal Magda, Rajnai Elli, Báza Eva, Nagy István, Mészáros Béla, Tóth Elek, Deésy Jenő, Réthelyi Ödön, Rajnai Sándor, Lantos Béla, Szabados Árpád, stb., stb. felléptével. Rendező: Szabados Árpád.

Possonyi László;

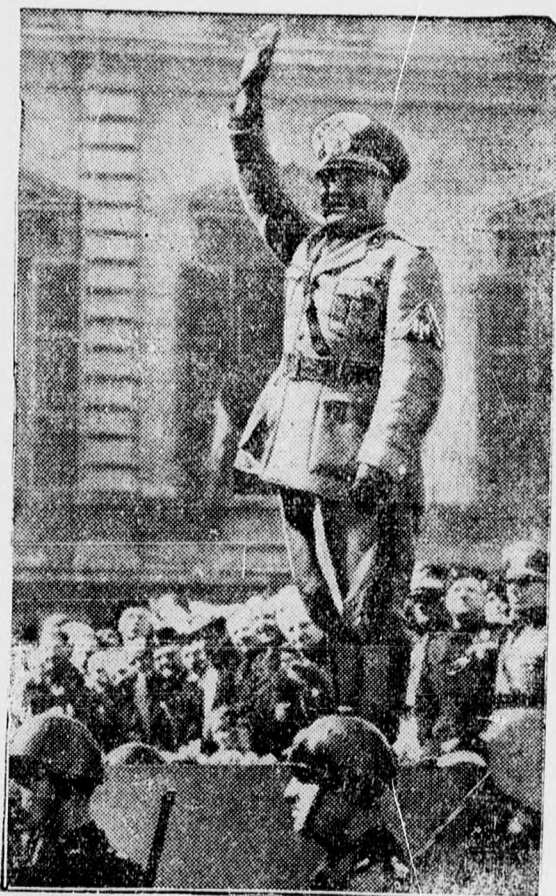
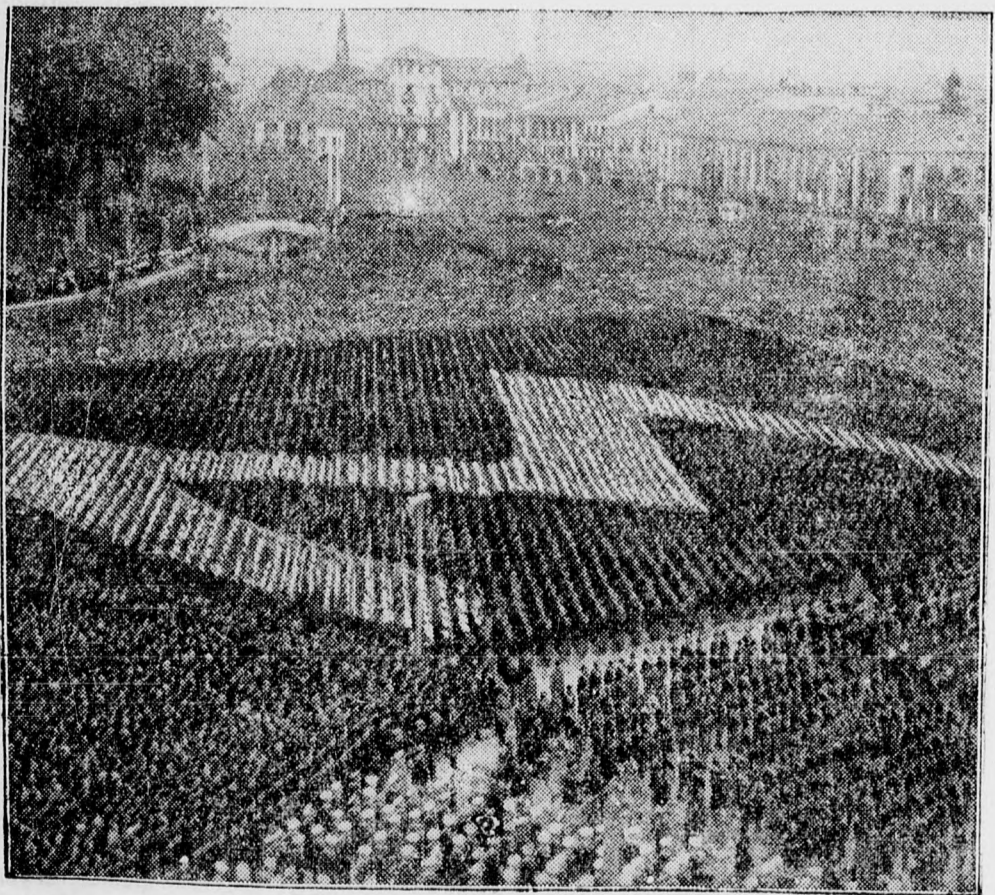
Üldözni fognak titeket

Egy francia fiatalember és egy orosz asszony szerelme: ez a témája Possonyi László könyvének. De nem a megszokott szerelmi történetről van itt szó: két világ, keresztény Európa és pogány Szovjet utköznek össze ebben a tragikus vonzalomban, hagyományok válnak értelmetlenekké és jelszavak céltalannak, hogy ebből a megdőbbentő összeomlásból, a szenvedésnek ebből a feneketlen éjszából a megtisztulásra éretten kerüljön ki a két szerencsétlen ember.

Révai kiadás. Ara szép vászonkötésben 202 lei.

TURISZTIKA

Szezonzáró ünnepély. S. T. Vulturii-Sasok T. E. folyó hó 15-én (szombaton) este a Református Otthon dísztermében zártkörű táncesttel egybekötött szezonzáró ünnepélyt tart. Meghívók most vannak kibocsájtás alatt. Ismerve a rendezőség agilitását, előreláthatólag nagy sikereket fognak itt is elérni a Sasok. Jegyek elővételben Mocsary Sándor írógépesnél, Gyenge István ékszerésznél kaphatók Nagyváradon.

Mussonili Páduában nagy beszédet mondott. Ugyanekkor a fasiszta ifjuság hatalmas méretű felvonulást rendezett

SPORT

Legyőzte a Tricolor a Rapidot

A Ripensia Aradon nyeri az AMTE, a Juventus Kolozsváron a Victoria ellen. — Hengerelt a Venus. — Döntetlen az UDR. — Kinizsi és Kárpát FC — Sportul Studentesc találkozó

A vasárnapi Nemzeti Bajnokság A) csoportjának fordulójára bízott várakozással a Tricolor a Rapidot legyőzte. Bomba meglepetés a Kupa-győztes és K. K. résztvevő Rapid FC veresége otthonában, a ploesti Tricolortól. A Juventus ismét bebizonyította, hogy a legjobb formában lévő román együttes. Kolozsvárról vitt el két pontot. Gyengén játszott a Ripensia, de ügyesen használta ki az AMTE hibáit és ez győzelemhez segítette. A Gloria nem bírt a Venus csatársorával és félucat góllal hagyta el a fővárost. A két újonc: az UDR és a Kárpát FC döntetlent hozott ki. Értékes az UDR eredménye, mert idegenben érte el.

Részletes eredmények a következők:

Tricolor — Rapid FC 2:0 (1:0)

Bucuresti. 14 ezer néző, bíró Tica Iliescu. A Rapid elbizakodottan játszott, többet is támadott, de a Tricolor lőtte a gólokat (Boksa és Kocsis.)

Ripensia — AMTE 3:1 (2:1)

Arad. 2500 néző, bíró Castel Radulescu. Nagyszerűen védekezett a Ripensia, az AMTE kapu előtt tehetetlen. Góllövők: Lázár (2) és Dobay illetve Perneký.

Venus — Gloria 6:0 (3:0)

Bucuresti. 16 ezer néző, bíró Topa Ionescu.

A Gloria fiataljai nem álltak helyt és két 11-es is hibáztak. Góllövők: Humis (3), Bodola (2) és Ploesteanu.

Kinizsi — UDR 0:0.

Temesvár. 2000 néző, bíró Kroner Picky. Nagy fölényben játszott a hazai együttes, főleg szünet után. Thierjung nem értékesített egy 11-es.

Sp. Studentesc — Kárpát FC 1:1 (1:0)

Nagybánya. 1500 néző, bíró dr. Russu. Egyenlő ellenfelek küzdöttek, igazságos eredmény. Góllövők: Stefanescu illetve Telegdi.

Juventus — Victoria 3:1 (2:0)

Kolozsvár. 3000 néző, bíró Ritter. A Juventus egységesebben játszott és úgy technikában mint taktikában fölülmulta a Victoriát. Góllövők: Zainescu (2) és Praszler illetve Pop III.

Az A) liga állása most így fest:

1. Juventus	4	3	—	11	3	6
2. Venus	4	2	—	14	5	6
3. Sp. Studentesc	4	2	—	9	2	6
4. Ripensia	4	2	1	10	9	5
5. Rapid FC	4	2	—	2	7	3
6. Victoria	4	2	—	2	9	5
7. Kinizsi	4	1	2	1	8	9
8. Kárpát FC	4	1	2	1	6	8
9. UDR	4	1	2	1	3	5
10. AMTE	4	1	—	3	8	15
11. Tricolor	4	1	—	3	3	15
12. Gloria	4	—	1	3	2	11

Budapest—Bécs 2:1 (1:0)

Szakadó esőben szép győzelem. Sokkal jobb volt a magyar csapat. Száraz talajon még nagyobb lehetett volna a gólarány

Budapestről jelentik: Ismét megverték a magyarok, nagy ellenfelüket az osztrákokat. Bécs ezúttal sem tudott fölülkerekedni. Immár 4 éve. A magyar labdarúgás — úgy látszik — tartja fölényét a híres bécsi iskolával szemben.

A Hungária uton 10 ezer néző jelenlétében szakadó esőben a jugoszláv Podubszky sipjelére álltak fel kezdéshez a csapatok:

Budapest: Szabó — Biró, Polgár — Lázár, Turay, Dudás — Kincses, Sárosi dr., Zsengellér, Kiszely, Titkos.

Bécs: Raftl — Sesta, Schmaus — Wagner, Mock, Skoumal — Zischek, Hahnemann, Stroh, Schall, Presser.

A magyar csapat heves iramban kezd, de lassanként felfejlődnek a bécsiek is. Változatos játék folyik némi magyar fölényel. A tocsákkal tarkított talaj nagyon megnehezíti a játékot. A 40. percben született meg az első gól. Titkos elszalad a balszélen, ideális beadására Zsengellér ugrik fel és fejese a bal felső sarokba száll (1:0).

Szünet után vehemes a magyar ostrom és már a 4. percben eredményes is. Titkos jól ival középre. Zsengellér nagyszerű tempóban érkezik és közletről kapásból ragasztja nagy erővel a hálóba a második magyar gólt (2:0). Továbbá is támadnak a magyarok, a hátvédek a felpályára állnak. Gyors osztrák támadás indul a 15. percben. Zischek jól ad be a pálya szélére. Schall fejével csusztatja a labdát kapura, Szabó vetődik, de a labda elkacsázik mellette és a kapufa élén megy, onnan Szabó vállára, majd a kapuba pattan (2:1). Ismét erősítenek a magyarok, de az osztrák védelem romból, Kiszely lövései pedig nem sikerülnek.

A magyar csapatból Biró, Dudás, Sárosi dr., Zsengellér, Kiszely és Titkos emelkedett ki. Kiszely bevált. Kincses annál kevésbé. Rutinra van még szüksége.

Az osztrák csapat ezúttal is következetesen tartotta a négy év óta tartó eredménytelenség vonalát. De vereségében is megmutatkozott nagy futballtudása. Ez ellen az ellenfél ellen győzelmet elérni nagy dicsőség.

A védelem volt a bécsiek jobbik része. Raftl nyaktörő ugrásokat végzett a csúszós talajon.

Elégé jól mesterkedett a nehéz, csúszós labdával is. A gólok védhetetlenek voltak. (Platzert mégis nagyobb klasszisnak tartjuk.)

Sesta — elpusztíthatatlan. Ebben a moocsárban is remekül állt a lábán (látszott, hogy jó alacsonyan fekszik a súlypontja.) Rúgásban, helyezkedésben egyaránt elsőrangú. Schmaus teljesen egyenrangú volt vele. Sőt felül is múlta Sestát abban, hogy nem mókázott egy pillanatra sem.

A fedezetsor csak az önfeláldozást és a küzdőképességet vonulathatja fel érdemek gyanánt. Ezzel sok magyar támadást „megszűrték” ugyan a bécsi fedezetek, viszont sokszor verve maradtak. Mock volt a legjobb köztük. Wagneren sokszor átmentek. Skoumal csak szorgalmával tűnt fel.

A csatársor legveszélyesebb megmozdulásait a szélsők nyújtották. Az I. félidőben Pesser, a II. ban Zischek húzott jobban kapura. Nem ment a játék Strohnak. Körülményes volt a labda elkezelésében, ritkán tudta eljuttatni a nehéz labdát szélsőhöz. A kapu előtt pedig hiányzott belőle a gyors feltalálás, a határozottság. A két összekötő szorgalmasan segített ki hátul, elől kevesebb vizet zavartak. Schallon már jelentkeznek az öregfiú-kor jelei. Hahnemann nagy technikájával csodálatosképpen nem tudott mit kezdeni.

Belföldi sporteredmények

Kerületi bajnokságért:

Temesvár: Banatul—Politechnica 7:0 (3:0). — Progresul—Vulturii 3:2 (1:0). — CFR—Bohn 5:1.

Kolozsvár: KAC—UEC 3:0 (1:0).

Nagyvárad: Vestul—NSC 3:2 (0:2). — Electrica—Makkabea 3:0 (2:0).

Arad: Olimpia—Unirea 3:1 (0:0). — AAC—Astra 3:0 (3:0). — Crisana—Titanus 1:1 (1:0).

Barátságos mérkőzések:

Kolozsvár: Haggibor—Vasöntőde 1:1 (1:0). — Echo—Napoca 3:0 (2:0).

ROMÁN KUPA

Győzött a NAC és a TMAC

Vasárnap megindultak a Román Kupa küzdelmei. Még csak a B) liga és a kerületi bajnokságokban résztvevő csapatok álltak starthoz. Az első fordulóban a NAC és a TMAC, az Olimpia és ACFR könnyen győzött, a Törekvés csak meghosszabbításban. A Rovine Grivta és a Vulturii kiesett. Részletes eredmények:

Szatmár: Olimpia—Victoria 3:1 (2:0).

Nagybánya: NAC—Tricolor 4:1 (1:1).

Nagyvárad: Crisana—Vasas 3:1 (1:0).

Torda: Universitatea—Uranus 7:0 (3:0).

Marosujvár: Törekvés—Salinele 1:0 (0:0).

Nagyszeben: HTV—Vitrometan 7:2 (2:1).

Marosvásárhely: Mures—Monopol 6:3 (0:1).

Temesvár: TMAC—Electrica 2:0 (1:0).

Szatmár: Olimpia—Victoria 3:1 (2:0).

Craiova: Munkások—Rovine Grivita 1:0 (0:0).

Meglepetés.

Gyergyószentmiklós: ACFR—Oltul 3:1 (0:0).

Turnu-Severin: CFR—Vulturii 1:0 (1:0). Mezeipetés.

Pompás győzelmet aratott Budapest B) válogatottja B) csben

Budapest B)—Bécs B) 3:2 (3:1)

Bécsből jelentik: A magyar főváros második garnitúrája értékes győzelmet aratott. Mintegy 11 ezer néző jelenlétében fektette kétvállra a bécsi B) válogatottat. Főleg az első félidőben játszottak jól, szépen támadtak és okosan védekeztek. A magyarok legjobbjai: Sziklai, Sárosi III., Déri és Cseh. Góllövők: Bogнар és Cseh (2) illetve Vogl II., és Gspan. Budapest már 3:0-ra vezetett.

Budapest B): Sziklai — Olajkár I., Szoyka — Szalay, Sárosi III., Balogh — Bogнар, Harangozó, Cseh, Müller, Déri.

Bécs B): Platzler — Weber, Marischka, — Urbaneck, Hoffmann, Galli — Vogl II., Hönig, Fischer, Gspan, Haag.

Apróhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Vásárhelyi hegyen

Közvetlen Nagyvárad közelében eladó 7 hold prima szőlő teljes felszereléssel, megfelelő lakóházzal, cement boronazzal és pincével. A ház üzletnek is kitűnően megfelel. Cím: Nagyvárad, Dr. I. Ciordas-utca 38. szám.

Finom acéi ostorvályók kaphatók Joo Lajos újszer üzletében, Nagyvárad, Str. Tache Ionescu 24. szám.

Egy

Jó állapotban lévő fekete teli és egy almeneti női kabát valamint férfi fekete zakó, eladó. Nagyvárad, Str. Principele Mihaj 14. udvari lakás. Érdeklődni délután 2 és 4 óra között.

Használt boreshordók

eladók. — Nagyvárad, Duca-utca 9. sz. alatt. Félvilágosítással szolgálnak a házfelügyelő.

Lakás

szavanként 3 lei

Négyszobás

modern tiszta lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Brătianu-utca 27. szám.

Keresek

egyszoba, konyha, fűdőlőszobás lakást nov. 1-re. Telefon 10-71.

4 szobás, földszintes, modern lakás november 1-re kiadó Nagyvárad, Bulev. Regele Ferdinand 41.

Két szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49. illetve Str. Parintele Danila 7.

Két szobás

teljes komfortos lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. Simion Stefan 11.

Kiadó

október 1-re magánház Strada Samosului No. 1. H. villamos végállomásnál. Bővebbet Sasgalota, virágüzletben.

Modern

magánház, 2 szobás, eladó. Nagyvárad, Str. N. Balcescu 23-a.

Allást nyee

szavanként 2 lei

Lapelárusítók

utcai árusításra. MAGAS SZAZALEKKAL, azonnal felvétetnek. Jelentkezések a kiadóban

Különféle

szavanként 3 lei

Iskolás gyermeket

teljes ellátásra felveszek. Nagyvárad, Str. Porombulu 11.

LEGUJABB

Chamberlain hálairata Daladierhez

Tudtadja benne a Hitlerrel együtt kiadott közös nyilatkozatot. Új együttműködést kíván az európai béke megszervezésére

Párizsból jelentik: A Havas ügynökség jelentése szerint Chamberlain nyilatkozatot intézett Daladierhez, melyben mélyes elismerését fejezi ki a francia miniszterelnöknek hűség és segítségért és együttműködésért, az aggodalmak legutóbbi napjaiban. Ezenkívül csodálatát fejezi ki Daladiernak azért a bátorságért és méltóságért, amellyel nagy nemzetét képviselte.

— Abban a nyilatkozatban, — szól Chamberlain üzenete, — melyet Hitler kancellár és én aláírtam, egyértelműen elismertük, hogy népeinket barátság és békevág hatja át, valamint az a törekvés, hogy bármilyen felmerülhető vitás kérdést barátságos tanácskozások útján kell elintézni. A mi két népünk szíve anyyira egy, hogy tudom, ezek az érzések éppugy

eltöltik az ön országát, mint az enyémet. A jövőre nézve új együttműködést látok önnel, ami új erőfeszítéseket fog jelenteni az európai béke megszervezésére, hála a jóakarát és bizalom fejlődésének, mely oly szerencsésen termékenyíti meg országaink viszonyát.

Az angol király békekiáltványa

Londonból jelentik: Az angol király kiáltványt intézett a nemzethez, amely a többi között így szól:

— Lángoló reménységem, hogy a miniszterelnöknek a béke érdekében kifejtett nagy-szerű erőfeszítése után a barátság és jólét új korszaka virrad fel a világ népeire.

Előhaladás a német és lengyel vidékek megszállásában. — Braunauba visszatértek a csehek. — Hitler kancellár Egerben. Angol megfigyelőbizottság Prágában

Berlinből jelentik: A német csapatok megkezdtek a müncheni egyezményben megjelölt harmadik övezet megszállását.

Neurodeből jelentik: A csehek vasárnap reggel váratlanul visszatértek Braunaub vidékére, s azt újra megszállták. Követelték a szudéta-német részről biztonsági őrizetbe helyezett kommunista és vörös őrség tagjainak kiszabadítását, ami meg is történt. A lakosság leszedte a házakról a díszítéseket, hogy elkerülje az incidens.

Hofból jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár hétfőn gépkocsin Egerbe indult, hogy a harmadik övezetbe bevonulók-

kal együtt résztvegyen a szudéta-németek felszabadításában.

Prágából jelentik: Vasárnap este Prágába érkezett a 30 angol tisztből és egy tolmácsból álló angol megfigyelő bizottság.

Prágából jelentik: Vasárnap megkezdtek annak a vidéknek kiürítését, amelyet a cseh kormány átengedett a lengyeleknek. Az ezzel kapcsolatos lengyel jegyzék követeli Oderberg, Freistadt és Jablonca vidékének fokozatos kiürítését is, valamint népszavazást Ostrau és Friedeck vidékén. E kívánalmak sorsa még bizonytalan. A terv szerint az átengedett területeket tíz nap alatt ürítik ki.

Sorra kerülnek az összes nemzetközi nagy kérdések

Londonból jelentik: Az Observer római értesülés szerint a cseh probléma megoldása után a következő kérdések elintézése várható.

1. Tárgyalások a spanyolországi idegen önkéntesek elszállításáról.
2. A földközi tengeri angol-olasz egyezmény ratifikálása.
3. Az abesszíniai olasz hódítás elismerése és francia nagykövet küldése Rómába.
4. A tárgyalások újrafelvétele a francia-olasz földközi-tengeri egyezmény megkö-

tésére.

5. Tárgyalások francia-német politikai és gazdasági egyezményről, mely újból biztosítaná Elzász-Lotharingia sérthetetlenségét.

6. Végül: A békeszerződés által Magyarországra hárított gazdasági hátrányok felülvizsgálása.

Mindezeket a kérdéseket négyhatalmi tanácskozás útján intéznék el, ha az a formában.

Nagy figyelem a francia sajtóban a magyar miniszterelnök rádióbeszéde iránt. — Reménylik a magyar-cseh tárgyalások gyors eredményét

Párizsból jelentik: A francia lapok ismertetik Imrédy magyar miniszterelnök szombat esti rádióbeszédét. A magyar álláspont hivatalos körvonalozása nagy figyelmet keltett Párizsban és általában jó benyomást gyakorolt a miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy Magyarország nem akarja kalandokba vetni magát. Viszont tudomásul veszik azt, hogy Ma-

gyarország nem mond le jogos követeléseiről. A lapok kiemelik a beszédnek azt a mondatát, hogy Magyarország nem lehet megelégedett a müncheni egyezménnyel addig, míg a magyar nemzetiség sorsát is a szabad önrendelkezési jog alapján nem rendezték. A francia közvélemény nagyrésze még nem foglalt állást a magyar követelések tekintetében, de egyes la-

pok utalnak arra, hogy a cseh kérdést teljes egészében kell rendezni.

A francia közvélemény egyébként élénk helyesléssel veszi tudomásul, hogy a magyar-cseh kérdés is megoldáshoz közeledik. A sajtó részletesen ismerteti a legutóbbi magyar-cseh jegyzékváltást. Párizsban remélik, hogy a magyar-cseh tárgyalások gyors eredményre vezetnek és valószínűnek tartják, hogy a megoldás hasonló lesz a lengyel-cseh meg egyezéshez.

Az angol sajtó szerint a csehországi magyar kérdés is békésen elintéződik

Londonból jelentik: Az összes angol lapok leplezettel megkönnyebbüléssel állapítják meg, hogy a harmadik müncheni probléma, a Csehország elleni magyar igények is útban vannak a békés elintézés felé. Az angol sajtó egyhangú elismeréssel emeli ki, hogy a magyar jegyzék hangja nem volt olyan éles, mint a lengyelé. Megnyugvással állapítják meg azt is, hogy a magyar kormány hozzájárult a vegyes bizottság kiküldését indítványozó cseh javaslatához.

Cáfolják a tornaljai vasuti állomás felrobbantása hírét

Budapestről jelentik a Magyar Távirati Iroda: Vasárnap híre terjedt, hogy a csehek a tornaljai határállomást felrobbantották és az áldozatok száma 14. Megállapítást nyert, hogy a hír nem felel meg a valóságnak.

Ünnepélyesen beiktatták a tiszántúli református egyházkerület új püspökét

Debrecenből jelentik: A Tiszántúli Református Egyházkerület hétfő délelőtti közgyűlésén iktatták be hivatalába a kerület új püspökét, Révész Imrét. A beiktatás ünnepélyes külsőségek között ment végbe.

Miniszteriumi közbenjárás a CFR-nél a szőlő kedvezményes szállítása érdekében

Hétmillió hektóliter lesz az idei bortermés

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi miniszterium szállászelei vezérigazgatósága jelentést adott ki, amelyben közli, hogy a becslések szerint hét millió hektoliter lesz az idei bortermés. Az elmúlt évben a bortermés hat és félmillió hektolitert tett ki.

Jelenleg a szőlővel beültetett terület 370.775 hektárt tesz ki. Ez a terület 1.157.431 szőlőtérmetelő birtokában van. Ebből 120.708 hektáron nemes szőlő, 25.966 hektáron belföldi, míg 220.492 hektáron direkttermő szőlő terem.

Nagy súlyt fektetnek egyébként az asztali szőlőre is, amelynek kivitelét a kormány elő akarja segíteni. A földművelésügyi miniszteriumba érkezett jelentések szerint a következő vidékeken rendelkeznek jelenleg nagyobb mennyiségű asztali szőlővel: Tighina 130 vagon, Lapusna 120 vagon, Ramnicul Sarat 140 vagon, Constanta 20 vagon, Mehedinti 30 vagon, Balti 20 vagon, Vlasca 25 vagon, Buzau 200 vagon, Durostor 50 vagon és Ilfov 50 vagon.

Aradhegyalján jelenleg kevés az exportképes asztali szőlő, de szakértők véleménye szerint már a jövő esztendőben megindulhatna egyelőre szerény keretek között az asztali szőlő kivitele a Hegyaljáról, mert több helyen ültettek nemes asztali szőlőt Aradhegyalján.

A földművelésügyi miniszterium egyébként közbenjár a CFR. vezérigazgatóságánál annak érdekében, hogy biztosítson kedvezményes díj-szabást a szőlő szállítására és biztosítsa ezeknek a szállításoknak gyors lebonyolítását.

Reszült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépen Oradea, Str. Regele Carol II. No. 3.